

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ

ਫਾਲਸਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਤੋਂ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ /ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 522./1948

ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਸਟਮ (ਪੰਜਾਬ) ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ ਵਿਧਵਾ-ਵਿਭਿੰਨ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੰਸਥਾ ਸਟੈਂਡੀ।

1865 ਵਿਚ ਜੀ.ਐਸ. ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ। ਉਸ ਦੇ ਪੋਤੇ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ R.S. ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤੋਹਫਾ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲਟਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਤੋਹਫੇ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰ. ਐਸ. ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਟੀ.ਸੀ. ਸੇਠੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮਿਤੀ 13 ਮਈ, 1948 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਬੀ.ਐਲ. ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮਿਤੀ 5 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਤੇ ਲੀਵਿਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਐਚ.ਆਰ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪੀ.ਐਲ ਬਹਿਲ ਅਤੇ ਟੀ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਇਹ ਮੁਦਾਲਾ ਦੀ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਟੀ. ਸੀ. ਸੇਠੀ, ਦਾ 13 ਮਈ, 1948 ਦਾ ਪੈਲੇਟਿਫ ਡਿਕਰੀ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਾਕੇ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਛਾਂਗੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤੋਹਫਾ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ 9 ਜਨਵਰੀ 1946 ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਕਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਛਾਂਗੀ ਦੇ ਪਤੀ, ਘਮੰਡਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ 1865 ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ।

ਮੁਦਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਤੋਹਫਾ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਲਟਾ ਹਨ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪਰਦੇਸੀ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਪਿੰਡ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਤੋਹਫੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪਤੀ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦ ਕੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਪਰੀਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰੈਟੀਗਨ ਦੇ ਡਾਇਨੈਸਟ ਆਫ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦੇ ਪੈਰਾ 69 ਅਨੁਸਾਰ

ਆਪਣੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਅਲਗ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਹੈ। ਵਾਰਸ, ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟੈਟੀਗਨ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦੇ ਡਾਇਨੈਸਟ (1938 ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੇ ਪੰਨਾ 157 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

"ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸ ਰਹਿਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ। ਮੂਲ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ; 1927, 103 ਇੰਡ. ਕੈਸ. 274. ਕਿਸੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ

ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੋਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ

ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਕ੍ਰਾਊਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ (ਰੈਟਿਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਆਫ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ, ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਲੇਖੂ (1) ਵਿੱਚ, ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਲਕ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਈ ਲੇਨ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਮ ਭਾਈਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।

ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ, ਸੀ. ਜੇ., ਅਤੇ ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ, ਜੇ. ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੀ. 372-

ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1927 ਲਾਹ, 255

(2) 97 ਆਈ. ਸੀ. 369 ਹੈ।

ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਹਿ-ਮਾਲਕ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਤ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੱਥ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦ ਅਕਬਰ ਬਨਾਮ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਬਾਬਾ ਸਿੱਦੀ ਦਾਸ (1) ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਵਾਰਸ ਸਿੱਧੂ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਹਫੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾਨੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਤੋਹਫੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨੂੰ ਸੰਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਜਾਂ ਮੂਲ ਮਾਲਕੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸਵਾਲ 31 ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ-

ਸਵਾਲ 31.-ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਰਹਿ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ 31.-ਸ਼ਕਰਗੜ੍ਹ-ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਬੀਲੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਹ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਨੇ ਚਾਰ ਗਵਾਹ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 1 ਤੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.4, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੇਵਲ ਇਪਸੀ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇੰਤਕਾਲਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.8 ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਬਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਤਰਫ਼ ਲਬਾਣਾ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰਫ਼ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਏ ਜੁੰਮੇਵਾਰਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਫਾਲਸ਼ਾ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਾਮ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Authenticated/vetted by: Jaswinder Kaur Translator